



Õiguskantsler

Viktor Svjatõšov
Jõgeva Maavalitsus
info@jogeva.maavalitsus.ee

Teie 24.09.2015 nr 6-1/2015/1384-1

Meie 25.11.2015 nr 6-15/151271/1505258

Ametniku volitamine sotsiaalteenuste osutamise ja rahastamise otsustamiseks

Austatud härra maavanem

Palusite kontrollida Jõgeva Linnavolikogu 26. veebruari 2014 määruse nr 6 „[Üldhooldekodusse suunamise kord Jõgeva linnas](#)“ § 3 vastavust [kohaliku omavalitsuse korralduse seadusele](#), [sotsiaalhoolekande seadusele](#) ning [kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele](#).

Leian, et Teie viidatud normid on põhiseaduse ja seadustega kooskõlas.

Sotsiaalhoolekandeseaduse (SHS) § 33 lg 1 järgi otsustab kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatava sotsiaalteenuse andmise või sellest keeldumise kohalik omavalitsus. Jõgeva Linnavolikogu määruse § 3 lg-ga 1 on volitatud sotsiaalosakonna juhatajat otsustama, kas suunata isik hooldekodusse või sellest keelduda, ning määrama Jõgeva linna osalust hooldusteenuse eest tasumise. Leidsite, et linnavalitsuse ametniku volitamine sotsiaalteenuse kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastamise otsustamiseks on seadusega vastuolus.

Viitasite esmalt, et säte on vastuolus kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 22 lg-ga 2, mille kohaselt otsustab kohaliku omavalitsuse pädevusse antud küsimusi volikogu, kes võib delegeerida nende küsimuste lahendamise valitsusele. Pidasite ilmselt silmas, et KOKS § 22 lg 2 kohaselt võib selliste küsimuste lahendamise delegeerida üksnes linna- või vallavalitsusele, kuid Jõgeva linnavolikogu on küsimuste lahendamise delegeerinud ühele ametnikule.

Terminid „valla- või linnavalitsus“ võib tõlgendada kahel viisil. Esiteks võib „valla- või linnavalitsus“ tähistada poliitilist organit, mis koosneb valla- või linnavalitsuse liikmetest. Teiseks võidakse selle terminiga tähistada ametiasutust või haldusorganit, mis koosneb muuhulgas asutustest, struktuuriüksustest ja teenistujatest. Kõiki linnavalitsuse otsuseid ei saa ega peagi täitma linnavalitsus kui kollegiaalorgan, sest linnapeal ja linnavalitsuse liikmetel puudub igapäevaseks halduseks vajalik aeg ja kompetents. Linnavalitsus kui kollegiaalorgan ei peaks vormitäiteks langetama otsuseid küsimustes, mida menetleb keegi teine.

KOKS § 22 lg-s 2 on linna- või vallavalitsuse all peetud silmas nii poliitilist kogu kui ka haldusorganit.¹ Kumb peaks konkreetsel juhul tegema otsuse, sõltub langetatava otsuse olemusest. Sotsiaalteenuste osutamine on olemuslikult kohaliku omavalitsuse igapäevase halduse osa, mitte poliitiline valik. Sotsiaalteenuseid tuleb seaduses sätestatud juhtudel ja korras osutada. Seetõttu võib kohaliku omavalitsuse volikogu KOKS § 22 lg 2 ja SHS § 33 lg 1 alusel delegeerida kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastava sotsiaalteenuse andmise või sellest keeldumise otsustamine linna- või vallavalitsusel kui ametiasutusele.

Haldusmenetluse seaduse § 8 lg 2 sätestab, et haldusmenetluses haldusorgani nimel tegutsevad isikud määratakse haldusorganisiseselt. Linna- või vallavalitsus kui haldusorgan võib määrata oma ülesandeid täitma ka ametnikke.² Kui ülesanne on antud kohalikule omavalitsusele ning volikogu võib selle lahendamise KOKS § 22 lg 2 alusel delegeerida valitsusele, võib volikogu ka ise volitada konkreetset ametnikku ülesannet täitma.³ Selline õigus tuleneb demokraatia põhimõttest ja kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigusest.

Teiseks viitasite Jõgeva Linnavolikogu 26. veebruari 2014 määruse ning kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) võimalikule vastuolule. Nimelt võivad KOFs § 28 lg 2 kohaselt linnavalitsus ning selle hallatavad asutused teha tehinguid ainult eelarves kinnitatud väljaminekute summa piires, välja arvatud teatud seaduses nimetatud juhtumitel. Leidsite, et kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutuse ametniku poolt linnaeelarvest rahastatava pikaajalise kohustuse võtmise otsustamine on selle sättega vastuolus.

Linnavalitsus võib teha kulutusi, mis on eelarves planeeritud.⁴ Linnavalitsus võib sõlmida lepinguid, mille kaasneb väljaminek tulevastel eelarveaastatel, kui sellega on arvestatud eelarvestraategias või kui volikogu annab selleks eraldi loa.⁵ Nii Jõgeva linna eelarves kui ka eelarvestraategias on arvestatud kulutustega sotsiaalteenuste osutamiseks. Seetõttu võib Jõgeva Linnavalitsus sõlmida sotsiaalteenuste osutamiseks ka pikaajalisi lepinguid.

Kui kulutused sotsiaalteenustele ületavad eelarves planeeritud, saab valla- või linnavalitsus muuhulgas esitada lisaelarve eelnõu volikogule. Seejuures võib valitsus teha kulutusi, mis tulenevad õigusaktidest ning on kajastatud lisaelarve eelnõus, ka siis, kui need pole veel kajastatud kohaliku omavalitsuse eelarves.⁶

Lisaks, linnavalitsuse õigus võtta sotsiaalteenuste osutamiseks pikaajalisi kohustusi tuleneb linnavolikogu volitusest. KOKS § 22 lg 1 p 5 kohaselt kehtestab volikogu omavalitsuse eelarvest finantseeritavate teenuste osutamise korra. Selle korraga võib muuhulgas reguleerida, kuidas otsustatakse sotsiaalteenuste osutamine ning kes vastava otsuse langetab. Jõgeva Linnavolikogu otsustas selleks volitada sotsiaalosakonna juhatajat. Kuna sotsiaalteenuste osutamisega kaasnevad paratamatult pikaajalised kohustused, andis Jõgeva Linnavolikogu ühtlasi ka volituse võtta omavalitsusele selliseid kohustusi.⁷

Eeltoodud põhjustel on Jõgeva Linnavolikogu 26. veebruari 2014 määruse nr 6 „Üldhooldekodusse suunamise kord Jõgeva linnas“ § 3 vastavuses kohaliku omavalitsuse

¹ [RHKHo 14.05.2002, 3-3-1-25-02](#) p 15

² [RHKHo 23.04.2003, 3-3-1-33-03](#) p. 15, [RHKHo 19.05.2003, 3-3-1-41-03](#) p 15

³ Riigikohus on sellele kaudselt viidanud lahendi [RHKHo 14.05.2002, 3-3-1-25-02](#) p 15.

⁴ KOFs § 28 lg 2

⁵ KOFs § 28 lg 3

⁶ KOFs § 28 lg 2 ja § 26 lg 6 p 1

⁷ Mõistagi peab ametnik seejuures järgima KOFsist, KOKsist ja teistest seadustest tulenevaid piiranguid.

korralduse seaduse § 22 lõikega 2, sotsiaalhoolekande seaduse § 33 lõikega 1 ning kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 28 lõikega 2.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise